

RIKTLINJER

FÖR UTVECKLING AV KOMPETENSEN HOS MENTORER FÖR KLINISKA SJUKSKÖTERSKOR

Denna riktlinje från Europeiska unionen (EU) syftar till att stärka kompetensutvecklingen hos mentorer för kliniska sjuksköterskor, vilket kan förbättra hälso- och sjukvårdssystemets motståndskraft i EU-länderna. Riktlinjen bygger på kritiskt utvärderade forskningsresultat och har utvecklats under åren 2018-2021 genom projektet Erasmus+-Quality Mentorship for Developing Competent Nursing Students (QualMent) under ledning av ett internationellt expertteam med omfattande kunskap och expertis inom mentorskap.

Följande författare har skrivit och sammanställt detta dokument:

Ashlee Oikarainen¹, dr Kristina Mikkonen¹, Erika Juskauskienė², dr Maria Kääriäinen¹, Veera Kaarlela¹, dr M. Flores Vizcaya-Moreno³, dr Rosa M Pérez-Cañaveras³, dr Paul de Raeve⁴, dr Boris Miha Kaučič⁵, dr Bojana Filej⁵ dr Olga Riklikienė²

Detta dokument har granskats av expertpaneler i Belgien, Finland, Litauen, Slovenien och Spanien.

¹Uleåborgs Universitet, forskningsenheten för sjuksköterskeforskning och hälsovård, Finland; ²Litauens Universitet för hälsovetenskap, Litauen; ³Universitet i Alicante, Fakulteten för hälsovetenskaper, Spanien; ⁴Europeiska Federationen för sjuksköterskeföreningar, Belgien; ⁵Sjuksköterskeskolan i Celje, Slovenien

Utvecklingen av denna riktlinje har fått stöd från Europeiska kommissionen. Författarna har tillhandahållit informationen i detta dokument och informationen representerar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens beslut eller uttalade politik.

Detta dokument finns på QualMent-projektets webbplats: <https://www.qualment.eu/>

SAMMANFATTNING AV RIKTLINJEN

Bakgrund: En betydande del av sjuksköterskeutbildningen sker i kliniska inlärningsmiljöer. Mentorer för kliniska sjuksköterskor har en viktig roll när det gäller att stödja sjuksköterskestudenternas utveckling av yrkeskompetens. Mentorer som uppnår kärnkompetens i mentorskap kan bättre stödja sjuksköterskestudenterna att uppnå de åtta kompetensområden som definieras i artikel 31 i EU:s direktiv 55.

Syfte: Att ge rekommendationer om utvecklingen av kliniska sjuksköterskehandledares kompetens att handleda sjuksköterskestudenter i klinisk praktik.

Mål: 1) Främja och stödja effektiva metoder för mentorskap, 2) förbättra mentorernas kompetensutveckling och 3) förbättra sjuksköterskeutbildningen på internationell nivå genom högkvalitativt mentorskap och kliniska inlärningsmiljöer för sjuksköterskestudenter.

Målgrupper: Kliniska sjuksköterskehandledare, sjuksköterskeutbildare och

utbildningsorganisationer, sjuksköterskechefer på alla nivåer, annan hälso- och sjukvårdspersonal, sjuksköterskestudenter på grundnivå och avancerad nivå, nationella sjuksköterskeföreningar, tillsynsorgan för sjuksköterskor, politiker och beslutsfattare.

Rekommendationer: Länder över hela världen fortsätter att söka efter lösningar för att ta itu med utmaningarna i samband med att upprätthålla en hållbar sjuksköterskebemanning. Att säkerställa högkvalitativa kliniska inlärningsmiljöer och stödja mentorernas kompetensutveckling när det gäller att handleda sjuksköterskestudenter fortsätter att vara viktiga strategier för att förbättra rekrytering, bibehållande och examinering av kompetenta sjuksköterskestudenter. Att stärka mentorskap av hög kvalitet bör prioriteras på medlemsstaternas politiska dagordning, tillsammans med kravet att kliniska mentorer i alla vårdmiljöer ska delta i strukturerad utbildning i mentorskap.

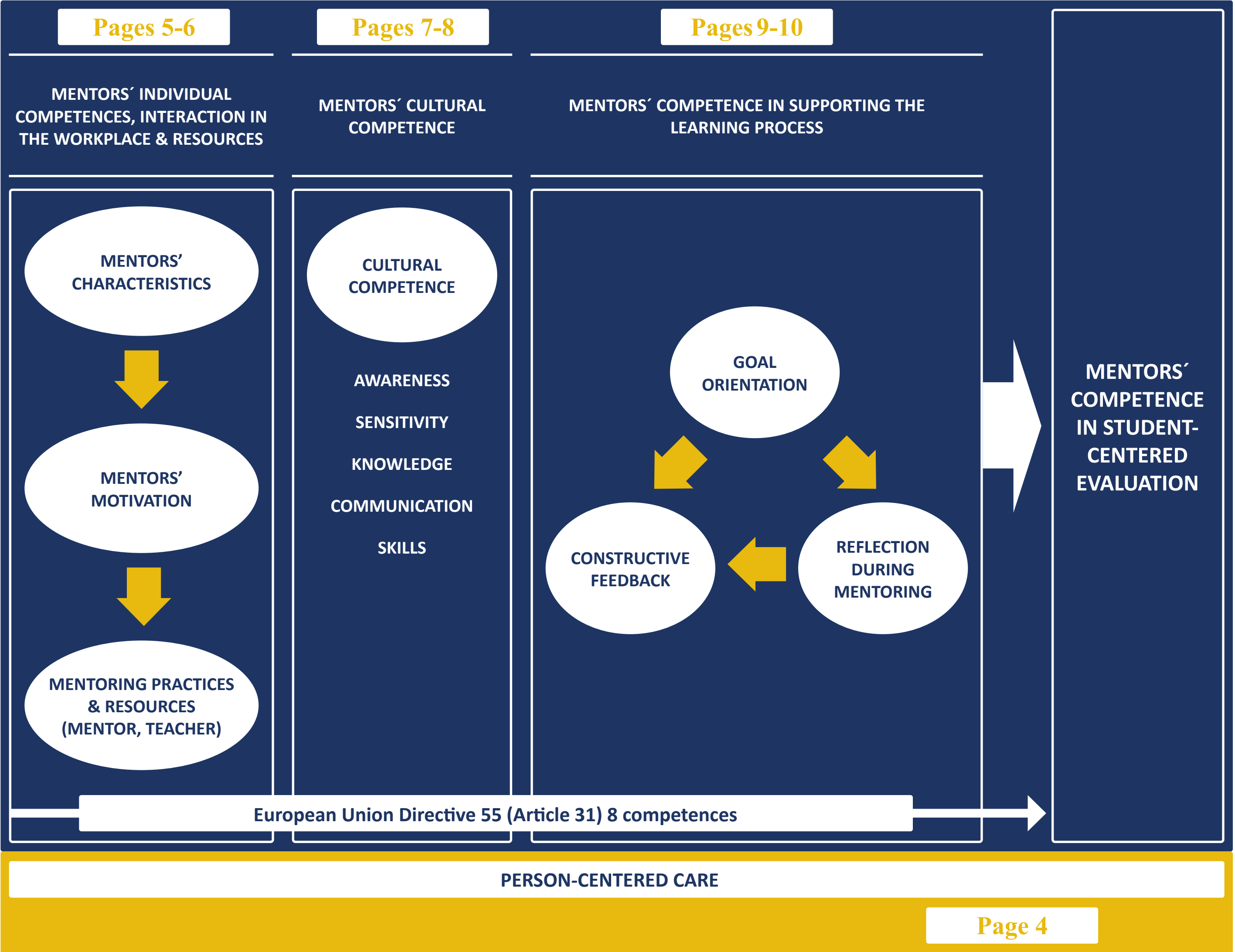
1. Kompetens för mentorskap

Den här vägledningen är utformad för att stödja dig i din roll som klinisk sjuksköterskehandledare och beskriver ditt ansvar och dina möjligheter att stödja sjuksköterskestudenters lärande. Betydelsen av rollen som klinisk sjuksköterskehandledare och av att förverkliga ett mentorskap av hög kvalitet kan inte nog understrykas. Kliniska inlärningsmiljöer av hög kvalitet är avgörande för att förbereda framtidens hållbara personal av sjuksköterskor. Det är i dessa miljöer som studenterna tillämpar sina kunskaper, lär sig viktiga färdigheter och uppnår den kompetens som krävs för att utöva omvårdnad.

Den evidensbaserade modellen för kliniska mentorers kompetens (Mikkonen et al., 2019) beskriver de viktigaste komponenterna i mentorskompetens. Mentorerna fungerar som förebilder för studenterna och har möjlighet att ingjuta yrkesmässiga värderingar och integritet i kliniska miljöer. De stödjer studenterna i att utöva säker, personcentrerad vård i enlighet med EU-direktivet 2013/55/EU artikel 31 (sidan 4).

Mentorskompetens består av 1) mentorernas individuella kompetens, 2) kulturell kompetens i mentorskapet och 3) kompetens för att stödja elevernas inlärningsprocess (sidorna 5-10). Rekommendationer för mentorskap i kliniska inlärningsmiljöer finns på sidan 10-11 i detta dokument.

Den evidensbaserade kompetensmodellen för mentorerna för kliniska sjuksköterskor

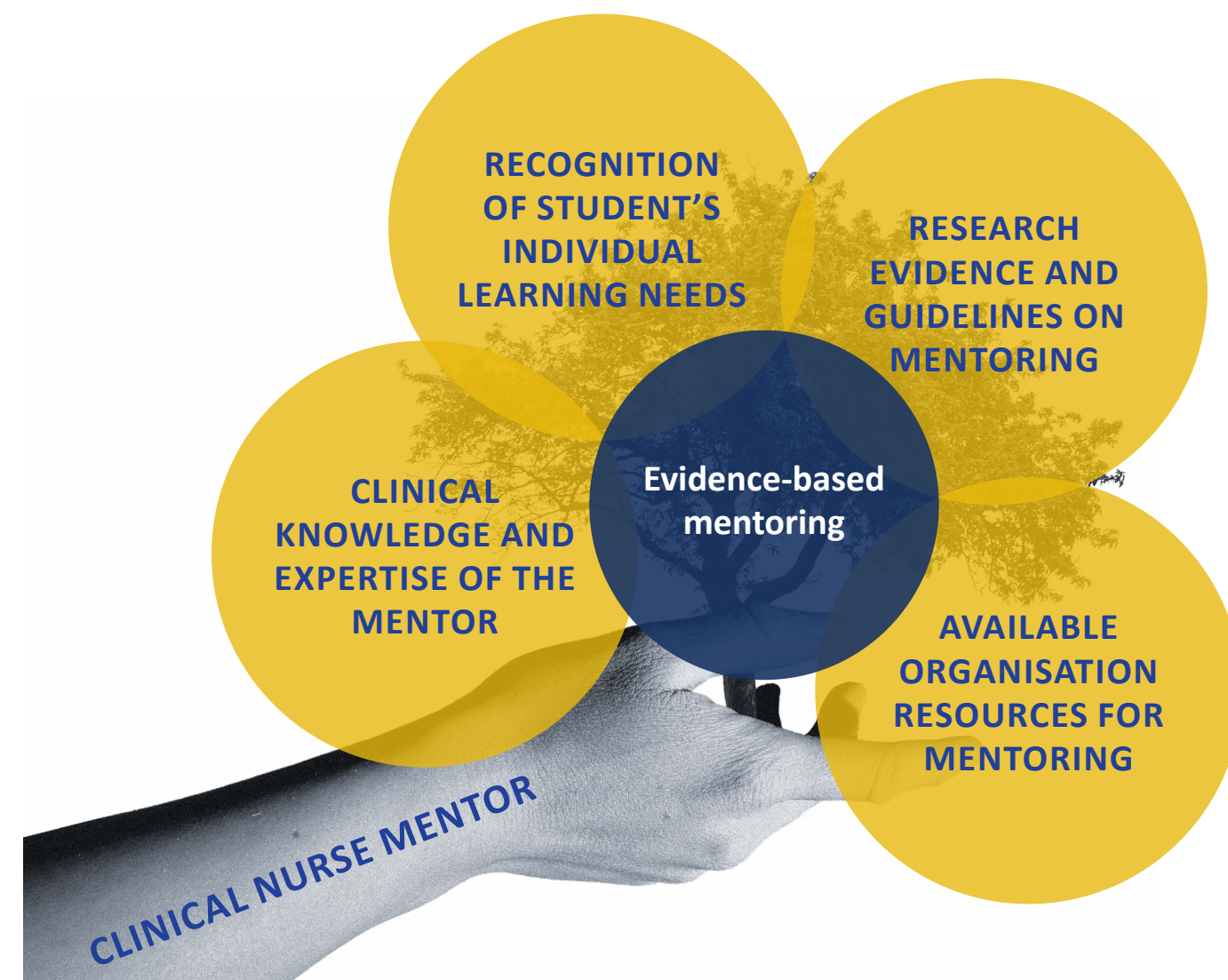

2. Grunden för mentorskap

Mentorerna har sakkunskap både inom det kliniska område de arbetar inom och i sitt pedagogiska tillvägagångssätt för att stödja sjuksköterskestudenternas inläring. Mentorerna är inte bara kliniska experter utan fungerar också som förebilder för studenterna och hjälper dem att utvecklas till yrkesutövare som kan ge högkvalitativ, säker och personcentrerad vård.

2.1 Högkvalitativ och evidensbaserad handledning

Mentorerna ansvarar för att handleda eleverna på ett evidensbaserat sätt. Nedan definieras de olika delarna av evidensbaserat mentorskap.

What is needed to ensure that mentoring is of high-quality and evidence-based?

För att uppnå ett mentorskap av hög kvalitet krävs att man utvecklar metoder som bättre uppfyller sjuksköterskestudenternas behov och främjar deras yrkesidentitet som sjuksköterskor. En studie som genomfördes i fyra medlemsstater i Central- och Östeuropa visade att sjuksköterskestudenter var mycket nöjda med sina erfarenheter av klinisk praktik och att majoriteten av studenterna ansåg

att deras mentor var en viktig professionell förebild (Antohe et al., 2015). Det rekommenderades att program för fortlöpande professionell utveckling inom mentorskap skulle erbjudas till sjuksköterskor på grundnivå och avancerad nivå.

2.2 Personcentrerad vård

Mentorerna stödjer studenternas professionella utveckling för att bli ansvarsfulla yrkesutövare som integrerar personcentrerad vård i sjuksköterskeyrket. Detta tillvägagångssätt är huvudfokus för studenternas kliniska inlärningsprocess. Det är viktigt att mentorerna är kompetenta när det gäller att vägleda studenterna så att de medvetet tar hänsyn till individers, familjers och samhällens perspektiv i kliniska resonemang och beslutsprocesser.

2.3 Kompetensram för Europeiska sjuksköterskeförbundet

Kliniska mentorer måste stödja studenterna på ett sådant sätt att de uppnår de åtta kompetensområden som definieras i direktivet 2013/55/EU artikel 31, som omfattar följande: **(klicka här för mer information)**

- Att självständigt diagnostisera den omvårdnad som krävs med hjälp av aktuell teoretisk och klinisk kunskap och att planera, organisera och genomföra omvårdnad vid behandling av patienter;
- Att samarbeta effektivt med andra aktörer inom hälso- och sjukvårdssektorn, bland annat genom att delta i den praktiska utbildningen av hälso- och sjukvårdspersonal;
- Att ge individer, familjer och grupper möjlighet till en hälsosam livsstil och egenvård på grundval av de kunskaper och färdigheter som förvärvats;
- Att självständigt initiera livräddande åtgärder och genomföra åtgärder i kriser och katastrofsituationer;
- Förmåga att ge oberoende rådgivning, instruktioner och stöd till personer som är i behov av vård och till deras närstående;
- Förmåga att göra en oberoende kvalitetssäkring och utvärdering av vårdinsatserna;
- Att på ett övergripande sätt kommunicera professionellt och samarbeta med andra yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården;
- Att analysera vårdkvaliteten för att förbättra sin egen yrkesutövning som sjuksköterska inom allmänvård.

3. Mentorernas individuella kompetens och interaktion på arbetsplatsen

3.1 Mentorernas individuella kompetens

De kliniska mentorernas personliga egenskaper och motivation har stor betydelse för utvecklingen av en framgångsrik relation mellan mentor och student. Mentorerna spelar en viktig roll när det gäller att integrera studenterna i arbetsmiljöer och i tvärprofessionella vårdteam. Mentorerna måste vara förtrogna med mentorskapspraxis och med de resurser som finns tillgängliga för mentorskap. Mentorerna involverar alla relevanta intressenter, t.ex. sjuksköterskeutbildare, studenter och annan personal, i mentorskapsprocessen.

Viktiga egenskaper hos kliniska mentorer är bland annat:

- Förtroende för den egna kompetensen när det gäller att utföra sjuksköterskeuppgifter och uppfylla ansvaret som mentor
- Förmåga att skapa ett stödjande klimat för inläring
- Ta initiativ för att stärka relationerna och samarbetet med studenten och sjuksköterskeutbildaren
- Kompetent när det gäller att integrera studenter i vårdteam och introducera studenter till kollegor
- Villighet att regelbundet diskutera elevernas inläringserfarenheter
- Förmåga och vilja att uttrycka en empatisk inställning till mentorskap och personcentrerad vård
- Förståelse för handledarens egen roll och ansvar i elevernas inlärningsprocess.

Motivationen för handledning av studenter kan ses i:

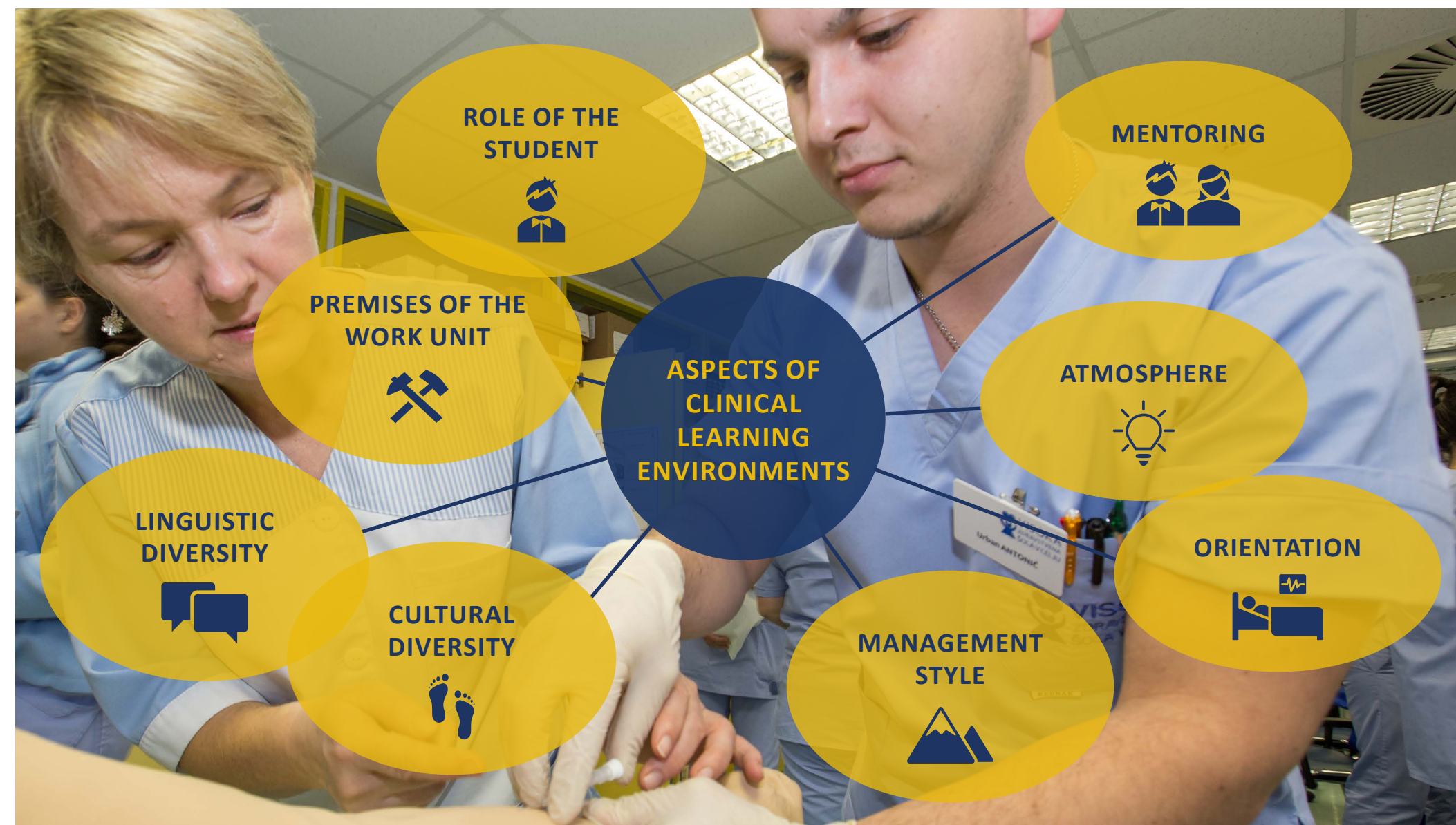
- handledarens vilja att vara mentor för eleverna och intresse för att lära känna eleverna
- erkännande och förståelse för den betydelse som motivation har för elevernas inläring
- handledarens kontinuerliga strävan att utvecklas som mentor
- mentorns förmåga att identifiera sin egen motivationsnivå som mentor och elevernas motivationsnivå för att lära sig

Mentorerna måste vara förtrogna med mentorskapspraxis och med de resurser som finns tillgängliga för mentorskap. Dessa är en viktig del av en framgångsrik mentorskap. Detta inkluderar:

- kunskap om mentorskapspraxis inom den egna organisationen och utanför den
- kunskap om elevernas nuvarande kompetensnivå, deras utbildningskontext och bakgrund
- förmåga att effektivt samarbeta med sjuksköterskeutbildaren och att känna igen när det finns behov av ytterligare kontakt
- förståelse för de resurser som finns tillgängliga för mentorer för att stödja dem i deras roll som mentor

3.2 Mentorernas roll i en högkvalitativ klinisk inlärningsmiljö

Mentorerna spelar en viktig roll när det gäller att upprätthålla kliniska inlärningsmiljöer som är fysiskt, socialt och känslomässigt säkra. Bilden nedan visar viktiga aspekter av kliniska inlärningsmiljöer. Eleverna har olika kulturella och språkliga bakgrunder och det är viktigt att respektera dessa skillnader. Andra viktiga aspekter av kliniska inlärningsmiljöer är arbetsenhetens förutsättningar, studentens roll, mentorskap, atmosfär, orientering och ledarstil. Det är viktigt att organisationer och alla yrkesverksamma inom hälso- och sjukvårdsteam åtar sig att upprätthålla studenternas säkerhet.

Mentorskap av hög kvalitet kan påverka vilken typ av yrkesverksamma som kommer in på sjuksköterskeområdet och bidra till att yrkesverksamma stannar kvar.

3.3 Tips för att maximera positiva inlärningsupplevelser och resultat för eleverna som organisation

Tips #1 Integrera positiv mentorskapspraxis i organisationskulturen i vårdmiljöer.

Tips #2 Gör en medveten insats för att integrera studenterna i arbetsmiljöer och i tvärprofessionella vårdteam.

Tips #3 Stärk samarbetet mellan mentor, student och sjuksköterskeutbildare eftersom det kan hjälpa studenterna att lyckas i den kliniska praktiken.

Tips #4: Identifiera de viktigaste egenskaperna hos den nya generationens studenter (millennie- och generation Z-studenter) för att kunna överväga hur man framgångsrikt kan engagera sig i och coacha dessa studenter.

Tips #5 Använd inlärnings- och kunskapsteknik och fallstudier under mentorskapet för att förbättra elevernas inlärningsprocess.

3.4 Tips på aktiviteter som kan integreras i mentorsutbildningen

Tips #1 Belys vikten av att ge sjuksköterskestudenterna tid att orientera sig i den nya kliniska inlärningsmiljön. Kliniska mentorer kan reflektera över hur de kan hjälpa eleverna att känna sig välkomna och trygga.

Tips #2 När studenterna tränar relevanta sjuksköterskefärdigheter måste de få stöd och de kliniska mentorerna måste se till att de professionella standarderna upprätthålls. Kliniska mentorer kan dela med sig av sina erfarenheter av de strategier som används när de coachar studenterna i planeringen och bedömningen av patientvård.

Tips #3 Integrera strategier i mentorskapsutbildningen som hjälper de kliniska mentorerna att utveckla relationen mellan student och mentor och andra kompetensområden som är viktiga för ett effektivt mentorskap vid kliniska placeringar.

4. Mentorernas kulturella kompetens

4.1 Utveckling av mentorernas kulturella kompetens i mentorskapet

Under den kliniska praktiken ställs sjuksköterskestudenter med olika kulturella och språkliga bakgrunder ofta inför utmaningar i samband med kulturella skillnader och språkbarriärer. Rollen som klinisk mentor för sjuksköterskor kan vara en utmaning och kräver särskild uppmärksamhet på utvecklingen av mentorernas kulturella kompetens i mentorskapet. Behovet av att förbereda mentorerna för att tillhandahålla kulturellt lämpligt mentorskap och för att tillgodose elevernas behov av professionellt lärande är centralt.

4.2 Definition av kulturell kompetens inom mentorskap

Kulturell kompetens har definierats som en “komplex kunskap-handling grundad på kritisk reflektion och handling, som vårdpersonalen använder sig av för att tillhandahålla kulturellt säker, kongruent och effektiv vård i partnerskap med individer, familjer och samhällen som lever med hälsoupplevelser, och som tar hänsyn till vårdens sociala och politiska dimensioner” (Blanchet Garneau och Pepin, 2015, s. 12). Kulturell kompetens i mentorskap definieras som “den process där fakultetsmentorn ständigt strävar efter att uppnå förmågan och tillgängligheten att effektivt fungera som mentor i den kulturella kontexten hos den studerande adepten” (Campinha-Bacote, 2010, s. 131).

Mentorernas kulturella kompetens omfattar följande egenskaper.

- kulturell medvetenhet, känslighet och kunskap
- interkulturell kommunikation och interaktion
- kulturell kompetens och förmåga att skapa en kulturellt säker inlärningsmiljö.

4.3 Mentorskap för olika sjuksköterskestudenter

De specifika kompetenser som krävs för att ge kulturellt kongruent personcentrerad vård och kulturellt medveten handledning till kulturellt och språkligt olika studenter definieras nedan.

Kulturell medvetenhet, känslighet och kunskap:

- vilja och engagemang att integrera, handleda och stödja kulturellt och språkligt olika studenter
- kunskap om den egna kulturella bakgrunden
- reflektion över hur den egna kulturen och det egna trossystemet påverkar ens agerande som yrkesutövare och interaktion med andra
- vilja att ge upp eventuella fördomar och attityder gentemot patienter/klienter eller studenter och att utveckla kulturell lyhördhet
- erkännande av vikten av kulturell acceptans för patienter/klienter och studenter med olika kulturer
- främja en välkomnande attityd till olika kulturer och synsätt på vård
- respekt för mångfald i personcentrerad vård och i handledningen av studerande

Interkulturell kommunikation och interaktion:

- ha färdigheter för effektiv kommunikation och för att interagera med kulturellt olika patienter/klienter och studenter
- ha en förståelse för kulturens inverkan på verbala och icke-verbala kommunikationsmönster

Kulturell kompetens inom omvårdnad och mentorskap:

- ha färdigheter att hantera kulturellt utmanande situationer i personcentrerad vård och i mentorskap
- färdigheter för att på ett bekvämt och effektivt sätt arbeta med elever med olika kulturer och samtidigt förstå deras individuella inlärningsbehov och kommunikationsstilar
- se till att den studerande med kulturell mångfald kan fungera inom hälso- och sjukvården och ge säker, kulturellt kongruent vård till patienten/klienten

4.4 Tips på aktiviteter som kan integreras i utbildningen i kulturell kompetens för mentorer

Tips #1 Kliniska mentorer reflekterar över sin roll när det gäller att hjälpa den kulturellt och språkligt mångfacetterade studenten att övervinna de utmaningar som den kliniska placeringen

innebär och över sin roll när det gäller att stödja studentens integrations- och anpassningsprocess.

Tips #2 Kliniska mentorer identifierar och definierar egenskaperna för kulturell kompetens i mentorskap och använder dessa för att planera sin personliga utveckling i kulturell kompetens.

Tips #3 Kliniska mentorer reflekterar över sin egen kulturella bakgrund och hur deras egna värderingar och trossystem kan påverka mångkulturella möten.

Tips #4 Kultur har ofta en inverkan på mönster för verbal och icke-verbal kommunikation. Kommunikationssvårigheter har rapporterats vara stressande för både studenter och mentorer. Integrera innehåll om hur elevernas professionella språkutveckling och kunskaper i det lokala språket kan stödjas. Överväg att utnyttja språkexperternas expertis för att ta fram innehåll om ämnet.

Tips #5 Kliniska mentorer spelar en viktig roll när det gäller att säkerställa säkra, kulturellt känsliga kliniska inlärningsmiljöer som stödjer kulturellt och språkligt olika studenters lärande. Mentorerna måste vidta omedelbara åtgärder för att ta itu med eventuella fördomar, stereotyper och rasism i kliniska inlärningsmiljöer. Skapa simuleringsövningar där kliniska mentorer kan öva sina kulturella färdigheter i olika verkliga mentorskapssituationer.

Tips #6 Att vara mentor för kulturellt och språkligt olika elever kan vara stressigt och tidskrävande. Kliniska mentorer kan fundera på hur de kan få det stöd de behöver för att lyckas i sin roll.

Tips #7 Låt de kulturellt och språkligt olika elevernas röster och erfarenheter komma till tals. Integrera strategier i mentorsutbildningen, t.ex. videor, digitala berättelser, intervjuer eller paneldiskussioner med eleverna.

5. Mentorernas kompetens att stödja elevernas inlärningsprocess

5.1 Bedömning av sjuksköterskestudenternas kliniska kompetens

Bedömningen av sjuksköterskestudenternas kliniska kompetens är komplex och utmanande för både mentorer och sjuksköterskeutbildare. Det är ytterst viktigt att upprätthålla objektivitet under processen för att ta reda på om den studerande har uppnått den kompetens som krävs eller inte. Användning av effektiva bedömningsmetoder och tillförlitliga och giltiga bedömningsverktyg uppmuntras.

Mentorerna kan övervinna bedömningsutmaningar genom att medvetet stödja studenternas inlärningsprocess under hela den kliniska praktiken. Mentorn och studenten reflekterar kontinuerligt över det kliniska lärandet och de resultat som uppnåtts under den kliniska praktiken.

5.2 Studentcentrering vid utvärdering

Ett studentcentrerat tillvägagångssätt för utvärdering kan underlättas när mentorn lyckas integrera följande kontinuerliga cykel i den dagliga mentorsverksamheten.

1. Målorientering
2. Reflektion under mentorskapet
3. Konstruktiv återkoppling

5.3 Målorientering inom mentorskap

Målorientering i mentorskapet innebär att mentorn och studenten arbetar tillsammans som ett team så att studenten kan uppnå de inlärningsmål som har fastställts för den kliniska praktiken. Det är viktigt att målen är klart definierade i början av studentens kliniska praktik. Mentorerna bör ha kunskap om de kompetenser som sjuksköterskestudenterna ska uppnå och om hur de ska stödja

studenterna i att uppnå dessa kompetenser.

Mentorerna kan hjälpa eleverna att sätta upp sina lärandemål genom att:

- förklara kliniska aktiviteter och interventioner som kan genomföras under den kliniska praktiken
- hänvisa till de inlärningsmål och bedömningskriterier som utbildningsorganisationen har fastställt för den kliniska praktiken i fråga
- identifiera studentens kompetensnivå innan den kliniska praktiken inleds och göra upp en plan för att stödja kompetensutvecklingen genom att tilldela lämpliga uppgifter
- se till att eleven sätter upp kort- och långsiktiga mål som är specifika, mätbara, uppnåeliga, relevanta och tidsbundna.

5.4 Reflektion under mentorskapet

Reflektion under mentorskapet innebär att mentorn uppmuntrar studenten att kritiskt reflektera över till exempel hur de kliniska uppgifterna utfördes eller hur studenten lyckades i samspelet med klienterna. Mentorn och studenten deltar i regelbundna reflekterande diskussioner.

För att främja effektiv reflektion under mentorskapet bör mentorerna

- skapa en trygg atmosfär där mentorn och den studerande öppet kan diskutera lärdomar från sina erfarenheter
- be den studerande att svara på frågor under hela den kliniska praktiken och uppmuntra den studerande att reflektera över sina egna handlingar och utvecklingsområden
- integrera olika metoder för att förbättra studentens självreflektion och reflektion över sitt lärande tillsammans med andra studenter
- använda ett strukturerat tillvägagångssätt för att främja en ömsesidig dialog med den studerande. Be till exempel den studerande att dagligen berätta hur dagen har gått, vad den studerande har lärt sig och vad den studerande ser fram emot att lära sig mer.

5.5 Ge konstruktiv kritik

Konstruktiv kritik som kommer i rätt tid, är användbar och ges ofta, uppmuntrar och motiverar studenterna att vidareutveckla sin yrkeskompetens.

Det är inte alltid lätt att ge konstruktiv kritik. Var empatisk mot studenten och kom ihåg att studenten behöver tid för att lära sig och utvecklas för att bli en kompetent sjuksköterska. Det är viktigt att mentorerna också ber om återkoppling från studenterna om deras mentorskompetens och att de använder detta för att utveckla sin egen kompetens.

De viktigaste hindren för att ge effektiv kritik

- Brist på tydlighet när kritik ges. Fraser som “Du måste vara mer proaktiv” ger inte eleven tillräckliga detaljer som eleven behöver för att skapa en lösning för att bli mer proaktiv.
- Ge fel typ av återkoppling. När en elev har mindre erfarenhet av att utföra en viss uppgift behöver han/hon mer positiv återkoppling. När den studerandes erfarenhet ökar kan konstruktiv återkoppling bidra till att förbättra den professionella prestationen.
- Att ge återkoppling i fel sammanhang, t.ex. att ge återkoppling till en elev under ett teammöte med andra elever eller personal kan vara stressande och orsaka obehag.
- Ett överflöd av konstruktiv kritik eller överdriven negativ återkoppling kan hindra ett effektivt kliniskt lärande. Kliniska mentorer bör överväga vad som är det idealiska förhållandet mellan positiv och negativ återkoppling för att förbättra de interpersonella relationerna.

5.6 Tips på aktiviteter som kan integreras i mentorsutbildningen

Tips #1 Introducera viktiga frågor som rör utvärderingen av elevernas inlärningsprocess. Presentera olika verkliga bedömningsscenarier för de kliniska mentorerna och be dem tänka ut strategier för att övervinna bedömningsutmaningar.

Tips #2 Kliniska mentorer kan dela med sig av erfarenheter om hur man upprätthåller kommunikationstriangeln mellan sjuksköterskeutbildaren, sjuksköterskestudenten och mentorn - vilket kan bidra till att undvika känslan av att arbeta isolerat.

Tips #3 Stöd kliniska mentorer när det gäller att identifiera studenternas individuella inlärningsbehov och när det gäller att identifiera aspekter som är viktiga för att skapa effektiva kliniska inlärningsmiljöer. Ge olika exempel på verkliga fall och tips om hur man kan stödja studenternas inlärningsprocess under hela den kliniska praktiken.

Tips #4 Hjälp de kliniska mentorerna att känna sig stärkta när det gäller att etablera effektiva mentorsrelationer, bedöma sjuksköterskestudenternas lärande och skapa en säker miljö för lärande.

Ett mentorskap av hög kvalitet erbjuder studenterna välplanerade inlärningsmöjligheter som innefattar förberedelser, stöd och coachning för studenter tillsammans med en lämplig handledningsnivå. Allt detta beror på elevernas förväntningar, erfarenheter och vad som krävs av dem under praktiken för att de ska nå sina lärandemål och uppnå fastställda kompetenser.

Klinisk utbildning av hög kvalitet är central för att förbereda framtida sjuksköterskor inom allmän hälso- och sjukvård. Det är i dessa miljöer som sjuksköterskestudenterna kan integrera teori i klinisk praktik och uppnå den kompetens som krävs enligt bilaga V till EU-direktivet 2013/55/EU.

Därför är det grundläggande att hälso- och sjukvårdsorganisationer inom EU som erbjuder sjuksköterskestudenter klinisk praktik tar upp och genomför det moderniserade direktivet 2013/55/EU och ser till att läroplanernas läranderesultat är i linje med direktivet.

REKOMMENDATIONERNA UPPMANAR MENTORER FÖR KLINISKA SJUKSKÖTERSKOR ATT:

- Hänvisa till fastställda kriterier och riktlinjer som stödjer genomförandet av mentorskap av hög kvalitet och använd dessa för att vägleda mentorskapsprocessen.
- Effektivt stödja eleverna i att uppnå de fastställda lärandemålen och de åtta kompetensområden som definieras i artikel 31 i direktivet 2013/55/EU.
- Skapa och upprätthålla en fysiskt, socialt och känslomässigt säker atmosfär i kliniska inlärningsmiljöer.
- Reflektera kontinuerligt över personlig mentorkompetens och planera strategier för att utvecklas professionellt och som mentor.
- Be om konstruktiv återkoppling om den egna mentorskompetensen från studenter och kollegor och använd detta när du skapar strategier för kompetensutveckling.
- Underlätta samarbete med sjuksköterskeutbildare från utbildningsorganisationer för att stärka sjuksköterskestudenternas inlärningsprocess och uppnå läranderesultat.

REKOMMENDATIONERNA UPPMANAR HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSORGANISATIONER ATT:

- Utvärdera den nuvarande kvalitetsnivån för mentorskap regelbundet inom organisationen.
 - Planera och genomföra effektiva strategier på organisationsnivå som förbättrar kvaliteten på mentorskapet för sjuksköterskestudenter som fullföljer den kliniska praktiken.
 - Ge personalen möjlighet att utveckla sin mentorskompetens i enlighet med Evidence-Based Clinical Nurse Mentors' Competence Model (Mikkonen et al., 2019).
 - Stödja personalens fortlöpande professionella utveckling och se till att de nödvändiga resurserna finns på plats för ett effektivt mentorskap. Erbjud utbildning i mentorskap till all personal som är mentor för elever. **Klicka här** för ytterligare information om en kursram för utbildning i mentorskap.
-

REKOMMENDATIONERNA UPPMANAR EU-NIVÅN OCH DE NATIONELLA INSTITUTIONERNA ATT:

- Inkludera frågan om att stärka mentorskap av hög kvalitet för sjuksköterskestudenter i den politiska agendan för att bygga upp motståndskraft hos personalen av sjuksköterskor.
 - Se till att varje medlemsstat är skyldig att fastställa kriterier som möjliggör ett kvalitativt mentorskap för sjuksköterskestudenter som genomför klinisk praktik under överinseende av kvalificerade mentorer.
 - Främja användningen av EFN:s kompetensram som ett verktyg för att underlätta genomförandet av artikel 31 i direktiv 2013/55/EU i läroplaner för omvårdnad i hela EU.
 - Utveckla ytterligare standarder och obligatorisk reglering genom nationella lagar och läroplaner genom vilka kliniska sjuksköterskementorer kan få stöd och utbildning för att tillhandahålla mentorskap av hög kvalitet.
-

Expertutvärdering av riktlinjen om kompetensutveckling hos mentorer för kliniska sjuksköterskor

Totalt deltog 19 experter i utvärderingen av riktlinjen. Den övergripande återkopplingen från experterna var mycket positiv, vilket framgår av nedanstående citat.

“Teoretiskt konsekvent, rimlig och den logiska texten i riktlinjerna”.

“Detta är ett användbart och nödvändigt verktyg för standardiserad utbildning i mentorskap”.

”Riktlinjerna har riktats korrekt och tydligt för kliniska sjuksköterskementorer och vårdinstitutioner. Riktlinjerna har skrivits i enlighet med den evidensbaserade kompetensmodellen för kliniska mentorer och de åtta kompetensområdena i enlighet med de krav som definieras i EU-direktivet 2013/55/EU artikel 31. Dessa säkerställer att mentorerna är kompetenta när det gäller att vägleda studenterna så att de medvetet tar hänsyn till individers, familjers och samhällets perspektiv i kliniska resonemang och beslutsprocesser”.

“Riktlinjerna är ett mycket bra metodologiskt verktyg för mentorer för att underlätta organiseringen och utvecklingen av mentorverksamhet”. Riktlinjen innehåller en detaljerad beskrivning av mentorskapspraxis, rådgivning för studenter, betydelsen av reflektion, beaktande av kulturella skillnader och tips för lämplig kommunikation”.

“De tips som ges i varje kapitel är verkligen värdefulla, och jag anser att riktlinjerna främst bör baseras på de detaljerade metoderna som fokuserar på HUR redan praktiserande mentorer dagligen kan förbättra sin kompetens och HUR utbildningsorganisationer bör bedöma mentorernas individuella och kulturella kompetens”.

“Riktlinjerna är visuellt väl utformade. Det finns användbara tabeller och figurer som återspeglar de viktigaste aspekterna av riktlinjens innehåll”.

“Innehållet är konsekvent, inte överbelastat och lätt att komplettera”.

“Bilderna är tilltalande och lätt att förstå”.

Referenser

Antohe, I., Riklikiene, O., Tichelaar, E., & Saarikoski, M. 2016. Clinical education and training of student nurses in four moderately new European Union countries: Assessment of students' satisfaction with the learning environment. *Nurse education in practice*, 17, 139–144. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2015.12.005>

Blanchet Garneau, A., & Pepin, J. 2015. Cultural competence: a constructivist definition. *Journal of Transcultural Nursing*, 26, 9–15. <http://dx.doi.org/10.1177/1043659614541294>

Campinha-Bacote, J. 2010. A culturally conscious model of mentoring. *Nurse Educator*, 35(3), 130–135. <https://doi.org/10.1097/NNE.0b013e3181d950bf>

EU Directive 2013/55. 2013. Directive 2013/55/EU of the European parliament and of the council. Official Journal of The European Union. <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:354:0132:0170:en:PDF>

Immonen K., Oikarainen A., Tomietto M., Kääriäinen M., Tuomikoski A.M., Kaučič B.M., Filej B., Riklikiene O., Vizcaya-Moreno F.M., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Mikkonen K., 2019. Assessment of nursing students' competence in clinical practice: a systematic review of reviews. *International Journal of Nursing Studies*. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2019.103414>

Mikkonen K., Tomietto M., Cicolini G., Kaucic B.M., Filej B., Riklikiene O., Juskauskienė E., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Kääriäinen M., 2019. Development and testing of an evidence-based model of mentoring nursing students in clinical practice. *Nurse Education Today*. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.104272>

Mikkonen K., Tomietto M., Kääriäinen M., Oikarainen A., Tuomikoski A.M., Riklikiene O., Juskauskienė E., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Filej B., Plazar N., Čuk V., Kaučič B.M. 2019. Development of an evidence-based nurse mentor's competence model. QualMent EU-project. Celje. CIP - Kataložni zapis o publikaciji. Univerzitetna knjižnica Maribor, Slovenia. ISBN 978-961-6889-35-3

Pramila-Savukoski S., Juntunen J., Tuomikoski A.M., Kääriäinen M., Tomietto M., Kaučič B.M., Filej B., Riklikienė O., Vizcaya-Moreno M.F., Pérez-Cañaveras R.M., De Raeve P., Mikkonen K., 2019. Mentors' self-assessed competence in mentoring nursing students in clinical practice: a systematic review of quantitative studies. *Journal of Clinical Nursing*. <https://doi.org/10.1111/jocn.15127>